

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sapiente Fructuoso Epistolares Libri quinque

Bonifacio, Juan

Ingolstadii, 1606

III. Patri Andreæ Martino de diuo Thoma studiosissimè consectando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51159](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51159)

PATRI ANDREÆ MARTINO.

de dno Thoma studiosissimè consecrando.

VALEM illum esse oporteat, qui Theologiam publicè interpretetur, & verbo & exemplo, mi Andrea, declaras, sed nos auctoritatibus prætermittis, quæstionem ipsam re & ratione persequemur. Qualesque Theologiæ sacræ magistros & præceptores esse cupiamus, tibi amicissimo dicam, qui iudicium mecum, & voluntate consentis. Cum enim artium reginæ magistri vitam integerrimam, doctrinam oporteat esse sanissimam, sic in utroque debet excellere, ut qui sacræ Theologiæ interpretem audierit, nihil unquam omnino dediscat, qui viderit, verum & factorum specie ipsa & pulchritudine capiatur. Reprehendi non poterit, si sit purus ab omni laude, si innocens, si mansuetus, si laudis & gloriæ contemptor, si denique religiosus & pius. Neque enim committere Theologus debet, ut scien-

PATRI

scientiæ, conscientiaque dissidio
 probissimos imitetur Pharisæos. In
 sitatis autem nemo illum potest ar
 ere, qui diui Thomæ sectator er
 quiq; in statuendo, ac decernendo
 latum quidem vnguem ab Ang
 doctoris sententia, iudicioque dil
 dit. In quo tibi non gratulari non
 possum, qui cum eius Theologia, qu
 disputat, resque agit in vtramq
 partem, scholasque explicat, ex qu
 dicta scholastica est, perantiquis
 Societate sis doctor, meritò eum
 ptorem, à quo ars hæc est perfect
 complecteris, amas, ornas, hono
 itaq; illi te dedis, vt cum eo errare
 lis, quàm cum cæteris scholasticis
 sentire. Isto enim honore, atque
 plausu multo dignior Thomas est, qu
 Plato ille, cui tantum Cicero tribue
 vt Platonis auctoritatem, reliquor
 Philosophorum veritati anteferra
 Licuit olim Scoto., licuit Durando
 scriptitare nonnulla illis aduersa, quæ
 Thomas doctor, & sapiens, & sanctus
 scripsit, nam & eundem Platonem
 Diog-

1. Tuscul.

Diogene allatrari solitum accepimus.
 Ergo enim tempore illi scripserunt,
 si diui Thomæ exagitatores pro-
 bantur, veritas iacebat in tenebris,
 diuini hominis scripta se satis
 viderant: nunc luce rebus allata,
 Thomam in amore, Thomam sem-
 per habemus in ore, cuius scripta, præ-
 ceptum quæ elucubratus est senior, &
 ætate, pro oraculis
 studiosissimeque ab omnibus
 leguntur. Nostra vero Societas in
 soluendo, diligendoque Thoma-
 se esse illis simillimos cupit, qui cum
 Thoma non modò mente, sed
 vestem consentiunt. Ergo nostri
 Theologi, & quia libet, & quia neces-
 saria est, (iubet enim Ignatij de hoc ipso
 Thoma lex) Thomam eorum præcepto-
 rum magistrum sequuntur, quibus
 virtutes instituimur, fidei mysteria
 docemur, res graues, magnasque
 cognoscimus, quæ eò feliciùs addis-
 cimus quo nos & faciliores, & studio-
 siores in iis cognoscendis præbueri-
 mus, quæ de Dialecticis, Physicis &

*Diogenes
 Laertius in
 Vita Dioge-
 nis Cynici.*

*Constitut.
 parte 4.
 c. 14.*

M m Meta-

Metaphysicis, hic idem doctor
gentissimè tradidit. Aristotelem enim
Thomas & ex obliuionis, & ex obli-
ritatis tenebris reuocauit ad lucem
sputationes, consultationes, concu-
nes, hortationes ex hoc fonte nas-
tur. Hæreses Thomas optimè labo-
ctat, gentium errores præclare con-
tat, mores corrigit, & conformat ego-
giè, cælestia diuinitus aperit, natura
mirificè exponit, sui studiosos à ma-
dacio & calumnia pulchrè defendit.
Thomistas enim & sententiæ glori-
nobilitat, & laurea prudentiæ colo-
nestat. Neque verò hæc eò dispo-
quòd illos improbem, quibus non
cum sancto doctore lis est, illius
Scotum exprobrem, quorum in fami-
lia subtilis hic natus scriptor est, his-
nim venia dāda est, quòd pro suo
propugnent, illis tribuenda laus quod
à diuo Thoma in ea re dissentiant,
quam author ipse valere non voluit.
se enim si viueret, sine dubio reuota-
ret, sententiamque retexeret. In
quo Societatis mihi esse videtur

lecta conditio, quæ ita se scriptori-
bus dedit, ut eos ratione magis, quam
impetu aliquo, & studio sequatur.
Non enim in iis, quæ ponimus, appare-
re nouitas debet, quæ conflat inuidi-
am, & volūtates alienat, non in vnum
aliquem scriptorem sempiterna pro-
fessio, quæ de præcipiendi ac docen-
di authoritate multum detrahit: eos e-
nim, qui in magistri verba iurarunt,
non equidem despicio, sed nescio
quomodo doctissimus quisque con-
temnit. Sic seres habet, te tua dele-
bant, me mea. Demus hæc hominum
ingeniis, voluntatibus, & naturis, nos
autem Thomæ amatores simus eò
meliores, quòd eum iustiùs, digniùsque
reuerentur. Cuius omnia dogmata
preter vnum aut alterum teneamus,
defendamus. Qui secus fa-
ciunt, eos non maledictis insectemur,
sed argumentis conuincamus. De
alienis loquor, nostros enim minimè
contumendum est, temere à diuo Tho-
ma Aquinate dissentire. Non enim
iuuenilis mihi vnquam probari po-

Mm 2 cuit

tuit audacia eorum, qui de rebus
 arbitrati iudicant, & nouas, atque
 auditas opiniones introducunt. Quos
 Thomæ Thomistis non reclamant
 bus, quorum valere debet authoritas,
 videbitur esse sententia, vigeat, ro-
 cat, vim suam obtineat. Quæ nobis
 te oculos falsas rerum imagines con-
 fidentia, inanitaq; constituit, è Socie-
 tatis finibus exterminanda est, am-
 gantiaq; pellenda, quæ tam multum
 cogit errare. Argumentari cuiq;
 ceat, remq; huc illuc disputando
 here, eum, quo cum disceptes, vrgere,
 premere, ac circumcludere, sed ita
 eum, qui à Thoma dissentiat, non
 sentire sentiamus. Opinionum,
 sententiarum Thomas regula esto,
 quam omnia dirigantur. Non equi-
 dem dubito, quin probabilia sequan-
 tur interdum, qui contra & dicant
 sentiat. Sed nos ferè cum Thomam
 ciamus: & eum, qui inter sanctorum
 doctorum relatus est numerum, no-
 stræ causæ patronum habeamus. Quis
 enim aut tanto infletur errore, vo-

Thomæ iudicio anteponat suum, aut
 sibi sit inimicus, ut in eos se laqueos
 induere, è quibus opiniosi pe-
 nem non facile possint explicare? Sint
 vera sanè quæ dicunt, inuidiosa etiam,
 suspectaq; sunt, neq; doctrinæ novi-
 tas sine magna offensionis & iurgio-
 rum mercede contingit. Estq; diui
 Hieronymi vox illa præclara, melius
 aliquid nescire securè, quàm cum
 periculo discere. Neque alia causa est,
 cur quidam ex nostris antiquis sapi-
 entibus, illo eodem Hieronymo teste,
 periculosos Philosophos hæreticorum esse
 dixerit Patriarchas. Quæ enim quis
 que finisset, defendebat acerrimè,
 nilq; tam absurdum, tetrumq; fuit,
 quin vnum aliquem pertinacissimum
 haberet defensorem. Quem Philo-
 sophorum morem sequuti hæretici
 sunt, cum religionis & sapientiæ sum-
 ma pernicie. Contendunt enim, ut
 noua dicant, veteribusq; repugnent.
 Equidem ut varij à nostris legantur.
 scriptores, ut multa videant, inter sen-
 tentias diiudicent, quædam ipsi per-

*Epistola ad
 Eustochiū
 de Virgini-
 tate ser-
 uanda.*

*Libro ad
 Cresiphon-
 tem aduer-
 sus Pela-
 gianos.*

se reperiant, veteres, recentioresque
 libros, scriptoresque cognoscant, quom
 in scholis dictantur, omnia nouerim
 opto vehementer, cum hoc tamen
 à lubricis refugiamus, solida & firma
 quæramus. Nihil enim absonum
 cere debet, nil probatu, creditu
 difficile, in quo tuam consuetudine
 mi Andrea vehementer admiro
 cum incredibili eruditione veritat
 que exploratione coniunctam. Ni
 hil enim das amicitiae, nil studio,
 tibusque largiris, sic Thomam de
 genter euoluis, ut eorum, qui se Tho
 mæ affectas profitentur, popularis
 videaris, res accuratissime disputas,
 boriosissime pendis & examinas, no
 uitatem ferè explodis, vetustatem, id
 est veritatem defendis acerrime. Ita
 que discipulis author esse non desinis,
 ne aliquo acutè concluso moueantur,
 neue iter illud deferant, quod nostri
 nobis maiores tritissimum relique
 runt. Esto summum esse ingenium
 adolescentis, qui habitat apud nos,
 mirabilemque naturam. Num male
 locabi

tioreſq; abitur opera, ſi quam multorum
 cant, q; communem videt eſſe ſententiam, e-
 nouerim; amator ſit? in Ariſtotele, & Thoma
 tamen uoluntatis uſitatae, receptaeque do-
 & firmatæ ſyncerum ſe præbeat interpre-
 num p; am, barbatiſ credat magiſtris, refellat
 creditur; gutulos, antiquitatem tueatur, ar-
 tudine; menta infirmit, dubitationibus oc-
 dmiro; rrat, ſcrupulos eximat, & ſe ab opi-
 veritatis; ſiſſimis præſentiuictū? Nec enim
 am. No; nnes idem & ſapere & dicere poſ-
 dio, pa; mus, ut Apoſtolus admonet, niſi
 nam ab; ſaſ facimus, & in iudicando, atque ſta-
 i ſe Tho; uendo concordamus. Et quidem ve-
 ulariſ; cundia religionis cuſtos & alum-
 putas; ſa ſanctitatis minimè patitur, ut ſe
 inas, no; ſoleſcentuli contumaciter efferant,
 ratem, ſ; ſimilem ſuorum magiſtrorum autho-
 imè. In; ritatem, canoſq; deſpiciant, aliorum
 n deſini; mmentarios legant, deſcribant,
 ueantur; ment, aliorum nunquam attingant,
 d nolit; uois ſententiis applaudant, veteres
 relique; ſciant & iis gradibus ad ſummam
 genium; gloriam peruenire ſe poſſe arbitren-
 ud noſ; tur. In quo eos fallit opinio, nihil
 um male; nim tam aduerſum famæ eſt, quam
 locabi;

Mm 4 quod

2. ad Cor-
 13. Ad Phi-
 lip. 3.

quod illi suscipiunt. In ea namq; te-
 pora incidimus, in quibus non modo
 antiquitatis exagitator, sed ipse etiam
 fautor obruitur inuidiæ fluctibus, et
 moq; se paulò altiùs extulit, quin
 tunæ telis viuat obiectus. Quare
 tendum est, vt non modò absurda
 specta, & planè falsa, sed etiam in-
 diosa fugiamus. Etsi enim quædam
 ex coniectura pendent, de quibus
 ter magnos viros est summa diffi-
 sio, nullamque adhibent persuaden-
 di necessitatem, tamen in re dubia
 controuersa cum illis sentire nos
 oportet, quos fama celebrat: multi
 enim digniores Thomæ sectatores
 sunt, vt eorum doctrina longè, tan-
 que fluat, inque Europam, Asiam
 Africamque permanet, quam Pytha-
 goreorum, quos ita floruisse accep-
 mus, vt nulli alij docti viderentur.
 Quàm te monachi omnes obseruent
 ament, honorent, quem ex omnium
 consurrectione & plausu solidioris
 tuæ doctrinæ fructum capias, lippi-
 est & consoribus notum, nec enim
 in op-

*Cic. 1. Tu-
 scul.*

optima causa concidere potest, qui
 el malis si vellet, obtinere potuisset.
 ale, & istam urbem cole, quam me-
 diligis.

VIDAM THEOLOGIE AV-
 ditori.

De moralibus diligenter addiscendis.

SOCIETATIS, mi Lodoice,
 doctrina, eruditioque omnis
 refertur ad Deum, à quo ve-
 e fonte manavit, nequideo quid
 in noster scholasticus proponere,
 eud debeat, cui per nostras leges esse
 at: non licet Episcopo, mercenarioue,
 doctori, cui Theologiam publicè in-
 terpretanti grande stipendium quot-
 annis persoluator. Nam laudis & glo-
 in tanta iudiciorum dissimilitudi-
 ne, opinionum morumq; peruersita-
 te perexiguus est fructus, & quem pro
 nihilo putare possit, vel qui religiosæ
 tate nullis legibus teneatur. Iam enim
 illa Caietani, & Francisci Victoriæ
 tempora praterierunt, in quibus ho-
 nor artes alebat, honor inquam ab

M m 5 his,